

Algemene beschouwingen programmabegroting 2026 en meerjarenraming 2027-2029.

Voorzitter,

Algemeen.

Dit is de laatste begroting van deze raadsperiode. Een raadsperiode die heeft uitgeblonken door bestuurlijke rust, doch de gemeente en haar inwoners financieel gezien niet onberoerd heeft gelaten. Wij zijn blij met de plezierige wijze waarop binnen de raad en met het college wordt samengewerkt en spreken onze waardering uit voor het werk van de ambtelijke organisatie en de ondersteuning van de raad door onze griffie.

In deze algemene beschouwingen kijken we kort op deze raadsperiode terug en reageren daarbij uiteraard ook op de voorliggende begroting en meerjarenraming.

Plannen.

Een aantal plannen dat reeds in de pipeline zat is met succes afgerond. Denk daarbij aan de herinrichting van de Eindhovenseweg met het zwaar bevochten vrachtwagenverbod en de 30 km zone. Zo ook de herinrichting van de Traverse, vanaf de Willibrorduslaan tot aan de Heikantstraat. Diverse wegvlakken in de gemeente zijn aangepakt en fietspaden en trottoirs zijn verbeterd.

Woningbouw.

Op kleine schaal zijn er her en der nieuwe woningen gebouwd, doch in aantal volstrekt onvoldoende om aan de grote woningbehoefte te kunnen voldoen. We zijn dan ook blij dat met het grotere bouwplan Waalre-noord Heijdepark een aanvang is gemaakt en dat de bouwplannen Waalre-noord fase 3 en Ekenrooi-zuid in voorbereiding zijn. In ons verkiezingsprogramma hebben wij aangegeven dat van de te bouwen woningen minimaal 50% dient te bestaan uit sociale huur- en betaalbare koopwoningen. Wij zijn blij met het feit dat dit in onze Woonvisie is verankerd en voor alle bouwplannen geldt. Ook de verruiming van de mogelijkheden voor de bouw van mantelzorgwoningen juichen wij toe.

Wij benadrukken dat het bouwen van met name sociale huur en betaalbare woningen sneller dan tot nu toe moet worden opgepakt en gerealiseerd. Daardoor kunnen o.a. de volwassen jongeren die nu nog noodgedwongen bij hun ouders wonen aan een eigen onderdak helpen. Wonen c.q. een dak boven je hoofd is een grondrecht.

Ergon.

De Ergon zet de komende jaren sterk in op het bevorderen van de uitstroom van werknemers naar het reguliere bedrijfsleven. En dan niet op detacheringsbasis maar in vaste dienst. Wij vinden het teleurstellend dat wij als deelnemende gemeente daaraan tot nu toe geen gevolg geven. Ook binnen de gemeente zijn er voldoende mogelijkheden om mensen met een afstand tot de arbeidsmarkt in dienst te nemen. Ook zouden wij organisaties die van de gemeente subsidie ontvangen moeten verplichten om deze mensen in dienst te nemen. Wij denken daarbij o.a. ook aan de Stichting Het Huis van Waalre.

OZB

Waar we niet trots op zijn is het feit dat in deze raadsperiode de OZB jaarlijks met 10% of meer is verhoogd. Dit terwijl de overschotten op de jaarrekeningen telkens weer lieten zien

dat deze verhogingen niet nodig waren om de gemeente financieel gezond te houden. Dit was ook een van de redenen waarom AWB het raadsprogramma niet heeft ondertekend. Ook voor 2026 wordt door het college voorgesteld om de OZB met 11,7% te verhogen. De begroting laat zien dat de opbrengst van de OZB in deze raadsperiode is gestegen van € 5.043.000,00 naar € 6.307.000,00 in 2026 en verder stijgt naar € 7.454.000,00 in 2029.

Waalre heeft op Heeze-Leende na, regionaal gezien, de hoogste belastingdruk. Wij zijn daar niet trots op.

Wij hebben deze raadsperiode telkens weer aangegeven ons hierin niet te kunnen vinden. Door o.a. de extra verhogingen van de OZB werken we niet mee aan de bestaanszekerheid van onze inwoners en zijn deze genoodzaakt om in toenemende mate een beroep te doen op kwijtschelding van de OZB-belasting, de afvalstoffen- en de rioolheffing. Wij vinden dat het enerzijds verhogen van de OZB met niet meer dan het indexeringspercentage en het anderzijds bezuinigen op de uitgaven meer dan voldoende is om onze financiële positie te borgen en onze inwoners niet onnodig te belasten.

Het vorenstaande is des te meer van belang nu uit onderzoek blijkt dat vooral in kleinere gemeenten armoederegelingen, waaronder de kwijtschelding van gemeentelijke belastingen, nog vaak onder de radar blijven. Zelfs als de minima huishoudens weten waar ze recht op hebben en de hulp letterlijk aan de voordeur krijgen aangeboden, blijft de weerstand groot. Zo blijkt 78% van de mensen, die lastig rondkomt, aangeeft wegens schaamte terughoudend te zijn bij het zoeken naar hulp. Nog opzienbaarder en zorgelijker is het percentage van 66% dat aangeeft geen hulp te zoeken uit angst voor negatieve gevolgen.

Afvalstoffenheffing.

Met betrekking tot de afvalstoffenheffing zijn wij onaangenaam verrast door het feit dat het gedifferentieerde vastrecht voor één- en meerpersoonshuishoudens vanaf 2026 komt te vervallen. Wij horen graag van het college op welke wijze de eenpersoonshuishoudens worden gecompenseerd en waarom wij als raad hierover niet eerder zijn geïnformeerd.

Toeristenbelasting

Met de verhoging van de Toeristenbelasting kunnen wij instemmen.

Werk en Inkomen.

Op 3 april 2025 heeft het college ons medegedeeld dat de samenwerking met Veldhoven met betrekking tot de uitvoering van taken op het terrein van Werk en Inkomen per 1 januari 2026 is opgezegd. Nadien bleef het stil en is ons tussen de neus en lippen door medegedeeld dat de samenwerking toch wordt voortgezet. Uit de begroting blijkt dat deze voortzetting ons jaarlijks € 110.000,00 extra gaat kosten. Dit zonder blikken of blozen en ondanks het feit dat onze inwoners het gevoel hebben dat zij in Veldhoven anders en meer op afstand worden behandeld dan de inwoners van Veldhoven. Onze vraag aan het college is dit gevoel terecht en zo ja wat gaat u eraan doen om dit gevoel bij onze inwoners weg te nemen?

Waalres Museum.

Waar we als AWB ook niet trots op zijn is het besluit van de raad om de subsidie aan het Waalres museum te beëindigen. Als gevolg daarvan sluit het museum met ingang van 1 januari 2026 haar deuren en gaat daarmee voor Waalre en de Waalrese toeristen een culturele instelling en ontmoetingsplek verloren. Wij vinden dit nog steeds een verkeerde

bezuiniging die meer dan honderd vrijwilligers raakt. Bovendien vragen wij ons af wat er met de collectie van het lokaal cultureel erfgoed gaat gebeuren.

De Kracht van Waalre.

Onlangs heeft de raad het visiedocument “De Kracht van Waalre” opnieuw vastgesteld. Dit document gaat prat op het gebruik maken van de aanwezige kennis en kunde van onze inwoners. In de praktijk blijkt dat het gemeentebestuur het bij deze woorden laat en inwoners en organisaties zich nog steeds niet of onvoldoende gehoord voelen. Wat AWB betreft moet in dezen werkelijk de knop om en moet actief invulling worden gegeven aan deze tot nu toe loze belofte.

Tweede Oost-Westverbinding.

Zoals bekend pleit AWB voor de realisering van een tweede Oost-Westverbinding. Wij zien deze verbinding als een noodzakelijk afronding van onze wegenstructuur ter ontlasting van met name de Willibrorduslaan en omgeving alsmede voor de bereikbaarheid van de nieuwe woonwijk in Waalre-noord fase 3 en de uitbreiding van bedrijventerrein Het Broek. AWB is van mening dat aan de aanleg van een tweede Oost-Westverbinding ook uit veiligheidsoverwegingen niet langer valt te ontkomen.

Buitengebied.

Door de schaa sprong neemt de druk op ons buitengebied steeds meer toe. Het buitengebied wordt kleiner door de bouw van woningen en de uitbreiding van bedrijventerreinen. Daartegenover neemt het aantal inwoners en anderen die van het buitengebied gebruik maken toe. Dit alles ten nadele van de nog schaars aanwezige flora en fauna. Wat AWB betreft dienen er in het buitengebied dan ook nog meer rustgebieden te worden aangewezen en in de omgevingsplannen te worden geborgd.

Kaderrichtlijn Water.

AWB is van mening dat de aandacht voor de Kaderrichtlijn Water via een instructieregel in het omgevingsplan dient te worden geborgd en dat het gebruik van pesticiden en glyfosaat daarin dient te worden verboden. Ook dient het verbod op het gebruik van pesticiden en glyfosaat in de pachtcontracten voor landbouwgronden te worden opgenomen. Schoon water is namelijk een basisbehoefte en van levensbelang.

Septembercirculaire.

De septembercirculaire resulteert in hogere algemene uitkering ten bedrage van € 628.000,00. Vervolgens wordt dit positief resultaat omgezet in uitgaven ten laste van de begroting ten bedrage van € 633.000,00. Per saldo € 5.000,00 negatief. Is met deze structurele uitgaven, die niet nieuw zijn, in de begroting 2026 geen rekening gehouden en zo neen waarom niet. Het betreft hier de wet suïcidepreventie, implementatie participatie in balans, CDOKE gelden en overheidsbrede dienstverlening.

Grondexploitaties.

AWB is van mening dat alle grondexploitaties voor de gemeente minimaal kostendekkend dienen te zijn en zo mogelijk dienen te worden afgesloten met een positief resultaat.

Schaalgroei Brainportregio.

Steeds meer wordt gewezen op mogelijke risico's verbonden aan de expansieve groei van ASML binnen onze regio. Daarbij wordt benadrukt dat de regio dient in te zetten op kwalitatieve groei in plaats van op kwantitatieve groei. Ook moeten we kiezen voor meer diversiteit in plaats van afhankelijk te zijn van de levensloop van één bedrijf. AWB deelt de zorgen en vraagt hiervoor aandacht.

De concept begroting 2026 en meerjarenraming 2027-2029.

Voorzitter, ik kom nu toe aan de door ons in te dienen amendementen en de toelichting daarop.

1. Amendement positief saldo Begroting 2026.

De begroting 2026 laat een positief saldo zien ten bedrage van € 154.150,00. Voorgesteld wordt om dit bedrag ter verbetering van de solvabiliteit in de algemene reserve te storten. AWB staat op het standpunt dat wanneer de solvabiliteit dient te worden verbeterd en/of reserves dienen te worden aangevuld dit niet ten laste van de begrotingen dient te komen doch ten laste van de overschotten op de jaarrekeningen. Dit bedrag kan dan ook beter worden besteed aan het minder verhogen van de OZB. Wij dienen een daartoe strekkend amendement in, waarvan het dictum luidt:

Besluit:

De leden 1 en 2 van het voorgenomen besluit te wijzigen als volgt:

1. Vast te stellen de begroting 2026 met dien verstande dat het positief saldo van de begroting 2026 ten bedrage van € 154.150,00 niet in de algemene reserve wordt gestort ter verbetering van de solvabiliteit, doch wordt aangewend voor het minder verhogen van de OZB;
2. Het voorgestelde stijgingspercentage van de OZB-tarieven in 2026 van in totaal 11,7% minder te laten stijgen met een percentage gelijk aan een OZB-opbrengst van € 154.150,00.

2. Amendement Flexbudget.

In de begroting is een bedrag van € 250.000,00 opgenomen voor de aanvulling van het flexbudget inhuur. Wat AWB betreft dient de aanvulling van het budget vooralsnog te worden teruggebracht tot € 100.000,00.

Ook hiervoor dienen wij een amendement in, waarvan het dictum luidt:

Besluit:

De leden 1 en 2 van het voorgenomen besluit te wijzigen als volgt:

1. Vast te stellen de begroting 2026 met dien verstande dat het aanvullend flexbudget vooralsnog dient te worden beperkt tot € 100.000,00;
2. Het voorgestelde stijgingspercentage van de OZB-tarieven in 2026 van in totaal 11,7% minder te laten stijgen met een percentage gelijk aan het op de aanvulling van het flexbudget in mindering gebracht bedrag ad € 150.000,00.

3. Amendement toename kosten kleinschalig verblijf.

Verder is in de begroting een geprognostiseerd bedrag opgenomen van € 244.000,00 voor de toename van de kosten voor kleinschalig verblijf. Uitgaande van een reële begroting en de extra middelen die bij de miljoenennota zijn aangekondigd voor o.a. de jeugdzorg vinden wij het verantwoord om deze toename vooralsnog tot € 144.000,00 te begrenzen.

Ook hiervoor dienen wij een amendement in, waarvan het dictum luidt:

Besluit:

De leden 1 en 2 van het voorgenomen besluit te wijzigen als volgt:

1. Vast te stellen de begroting 2026 met dien verstande dat de geprognoseerde toename van de kosten kleinschalig verblijf vooralsnog wordt teruggebracht van € 244.000,00 naar € 144.000,00;
2. Het voorgestelde stijgingspercentage van de OZB-tarieven in 2026 van in totaal 11,7% minder te laten stijgen met een percentage gelijk aan het op de geprognoseerde kosten kleinschalig verblijf in mindering gebracht bedrag ad € 100.000,00.

4. Amendement toename hulp bij huishouding.

Tenslotte dienen wij een amendement in met betrekking tot het in de begroting opgenomen bedrag ad. € 250.000,00 voor de aangenomen stijging van het aantal inwoners dat gebruik gaat maken van huishoudelijke hulp. Wij vinden de aangenomen stijging van de kosten, gebaseerd op de huidige ontwikkelingen, vooralsnog aan de hoge kant en stellen de raad voor om hierop € 100.000,00 in mindering te brengen.

Het dictum van het amendement luidt:

Besluit:

De leden 1 en 2 van het voorgenomen besluit te wijzigen als volgt:

1. Vast te stellen de begroting 2026 met dien verstande dat de kosten voor de aangenomen stijging van het aantal inwoners dat gebruik gaat maken van huishoudelijke hulp, vooralsnog wordt teruggebracht van € 250.000,00 naar € 150.000,00;
2. Het voorgestelde stijgingspercentage van de OZB-tarieven in 2026 van in totaal 11,7% minder te laten stijgen met een percentage gelijk aan het op de toename kosten hulp bij huishouding in mindering gebracht bedrag ad € 100.000,00.

Slotwoord.

In totaal maken wij met genoemde besparingen een bedrag vrij van € 504.150,00 dat wij primair willen inzetten om de OZB met 7,5% minder te verhogen c.q. te beperken tot de indexering van 4,2% Zonodig kunnen de genoemde budgetten in de loop van het begrotingsjaar nog altijd worden bijgesteld.

Met inachtneming van de door ons voorgenomen wijzigingen op de begroting kunnen wij instemmen met de begroting 2026 en wensen wij het college alvast veel succes met de uitvoering.

Tenslotte en wellicht ten overvloede merken wij nog op dat in het voorgenomen raadsbesluit abusievelijk wordt voorgesteld om de begroting 2026-2029 vast te stellen. Wij dienen bij deze een mondeling amendement in om de vaststelling te beperken tot de begroting 2026.

Bedankt voor uw aandacht.

Jo Claessen, fractievoorzitter Aalst Waalre Belang.

Waalre, 4 november 2025.